

ע"פ 6245/22 - מדינת ישראל נגד פלוני

בבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט לערעורים פליליים

ע"פ 6245/22

לפני: כבוד השופט י' אלרון
כבוד השופט י' כשר
כבוד השופטת ר' רונן

המערערת: מדינת ישראל

נגד

המשיב: פלוני

ערעור על גזר דינו של בית המשפט המחוזי בירושלים
ב-ת"פ 7016-12-21 מיום 3.8.2022 שניתן על ידי
כב' השופטת ח' מ' לומפ

תאריך הישיבה: כ"ה בתשרי התשפ"ג (20.10.2022)

בשם המערערת: עו"ד רחל לוי-זוארץ
בשם המשיב: עו"ד נביל אזחימאן
בשם שירות מבחן לנוער: עו"ס טלי סמואל
מתורגמנית: גב' ענדליבשהואן

פסק-דין

השופט י' אלרון:

1.

לפנינו ערעור על גזר דינו של בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית משפט לנוער (השופטת ח' מרים לומפ) בת"פ 7016-12-21 מיום 3.8.2022, בגדרו נגזרו על המשיב עונש של 14 חודשי מאסר בפועל לצד ענישה נלווית, בגין הרשעתו בעבירות של ניסיון הצתה בנסיבה של מעשה טרור והפרת הוראה חוקית. הערעור נסוב על קולת העונש.

עיקרי עובדות כתב האישום המתוקן

2.

בבוקר יום 25.11.2021 חבר המשיב, אז בן כ-15 שנים ושישה חודשים, לשני אחרים כדי ליידות בקבוקי תבערה ממניע לאומני-אידיאולוגי. היעד שנבחר על ידם הוא ביתו של א', הממוקם בשכונת בית חנינא בעיר ירושלים (להלן: נפגע העבירה והבית בהתאמה).

3.

בדרכם לבית הספר, השלושה הגיעו סמוך לבית ובחנו את סביבתו. לאחר מכן, המשיב ואחד מחבריו החליפו את בגדיהם והשלושה עטו על פניהם רעלות. כל אחד מהם נשא, הדליק והשליך בקבוק תבערה לעבר הבית. בקבוק אחד התלקח בחצר. הבקבוקים הנוספים עברו את גדר הבית, כאשר אחד מהם אף נפל סמוך לדלתו. השלושה נמלטו מהמקום אל בית הספר, בו נעצרו כעבור מספר שעות.

4.

בעת ביצוע המעשים, המשיב היה מצוי בתנאים מגבילים בעקבות הליך פלילי אחר שהתנהל נגדו בגין תקיפת שוטר בנסיבות מחמירות (להלן: ההליך הראשון). בהתאם לתנאים אלו, היה עליו לשהות במעצר בית מלא בפיקוח הוריו, למעט יציאה ללימודים בבית הספר בליווים.

5.

בגין האמור, יוחסו למשיב, ולשני האחרים, עבירה של ניסיון הצתה בנסיבה של מעשה טרור לפי סעיף 448(א) וסעיף 25 לחוק עונשין, התשל"ז-1977 (להלן: עבירת ניסיון ההצתה והחוק, בהתאמה), בצירוף סעיף 37 לחוק המאבק בטרור, התשע"ו-2016 (להלן: חוק המאבק בטרור); ועבירה של הפרת הוראה חוקית לפי סעיף 287(א) לחוק.

גזר הדין

6.

בית המשפט המחוזי קבע כי המשיב ביצע את עובדות כתב האישום המתוקן, על יסוד הודאתו במסגרת הסדר טיעון אשר לא כלל הסכמה לעניין העונש. בהתחשב, בין היתר, בחומרת המעשים והיעדר המלצה טיפולית מאת שירות המבחן ביחס למשיב, הוא הורשע בעובדות כתב האישום המתוקן.

7.

בקביעת מתחם העונש ההולם, בית המשפט עמד על פגיעת המשיב בערכים המוגנים ביסוד העבירות בהן הורשע, בכלל זה – "שלמות החיים, הנפש והגוף"; היכולת לקיים שגרת חיים תקינה; הסדר הציבורי; ושמירה על רכוש הזולת. ביחס לעבירת ניסיון

ההצתה, בית המשפט הדגיש את השימוש שנעשה במספר בקבוקי תבערה בעת ביצועה, ואת היותה מעשה טרור אשר נעשה בצוותא חדא לאחר תכנון קפדני. כן עמד על הנזק שנגרם לנפגע העבירה, ועל הנזק שהיה עשוי להיגרם - בפרט בשל ביצוע העבירה בשעת בוקר מוקדמת בה דרי הבית שוהים בו. עוד התייחס לצורך בענישה מחמירה לאור אופי העבירה וביצועה בנסיבה של מעשה טרור, וציין כי העונש המרבי בגינה עומד על 25 שנות מאסר בפועל.

8. בגזירת עונשו של המשיב בגדרי המתחם, בית המשפט המחוזי שקל את הודאתו בעובדות כתב האישום המתוקן, אולם הזכיר את המידה המוגבלת שבה לקח אחריות על מעשיו. בנוסף, בית המשפט הדגיש את גילו הצעיר של המשיב בעת ביצוע העבירות. לצד זאת, ציין את עברו הפלילי- בכלל זה, הרשעתו בעבירה של תקיפת שוטר בנסיבות מחמירות בהליך הראשון, כאמור. עוד זקף לחובתו את בחירתו להפר את המגבלות בהם היה נתון במסגרת אותו הליך. לבסוף, צוין הצורך בהרתעת הרבים ובהרתעת המשיב בנסיבות העניין; תקופת מעצרו; מצבה הכלכלי של משפחתו; והיעדר המלצה טיפולית משירות המבחן בעניינו.

לבסוף, נגזרו על המשיב 14 חודשי מאסר בפועל, בניכוי ימי מעצרו, כאשר חודשיים מתוכם ירוצו באופן חופף לעונש המאסר בפועל שהושת עליו בהליך הראשון; 10 חודשי מאסר על תנאי, לבל יעבור עבירות הצתה או לפי חוק המאבק בטרור מסוג פשע; שלושה חודשי מאסר על תנאי, לבל יעבור עבירות התפרעות, היזק בזדון, הפרת הוראה חוקית או לפי חוק המאבק בטרור מסוג עוון; ופיצוי לנפגע העבירה על סך 2,000 ש"ח. בית המשפט נמנע מהטלת קנס על המשיב בשל משך תקופת המאסר בפועל שנגזרה עליו ונסיבותיו האישיות.

עיקרי טענות הצדדים בערעור

9. לטענת המערערת, העונש המקל שנגזר על המשיב אינו עולה בקנה אחד עם חומרת מעשיו ונסיבותיו הפרטניות. לשיטתה, שעה שהעבירה בוצעה בנסיבה של מעשה טרור, מחייבים חוק הטרור ומדיניות הענישה הנוהגת ענישה מחמירה יותר. עוד נטען, כי גם תכנונה המוקדם של העבירה, הנזק הנפשי שנגרם לנפגע העבירה כתוצאה ממנה וכן הנזק הפוטנציאלי שהיה עשוי להיגרם מחייבים עונש חמור יותר.

אשר לנסיבותיו האישיות של המשיב, המערערת טענה כי הפרת המגבלות בהן היה נתון בהליך הראשון על-ידו, הרשעתו באותו הליך בעבירה של תקיפת שוטר בנסיבות מחמירות, ואישומו בעבירה של הפרעה לשוטר בשעת מילוי תפקידו, הנדון בימים אלה - מצדיקים כולם את החמרת עונשו. לטענת המערערת, התנהלותו של המשיב מלמדת על "אידיאולוגיה של טרור ושנאת יהודים עמוקה", המצריכה ענישה מחמירה משיקולי גמול והרתעה. זאת, ודאי בהיעדר סיכוי ממשי לשיקום בעניינו, עליו עמד שירות המבחן, וחרף גילו הצעיר. לבסוף, עמדה המערערת על כך שבנסיבות העניין אין לחפוף באופן חלקי בין עונשי המאסר בפועל שהושתו על המשיב בהליך דנן ובהליך הראשון.

10. לקראת הדיון בערעור, שירות המבחן הגיש לעיונו תסקיר עדכני בעניין המשיב. בתסקיר זה, חזר על הערכתו כי חרדת המשיב על מעשיו נובעת בעיקר מההשלכות עמן היה עליו ועל משפחתו להתמודד בשלם ולא כתוצאה מהבנת חומרתם. כן צוין, כי הוא אינו משולב כיום במסגרת טיפולית. לאור האמור, ובשים לב אל הישנות מעורבותו בפעילות פלילית, ואופייה וחומרתה של פעילותו

זו, לא בא שירות המבחן בהמלצה כלשהי בעניינו.

11. בדיון שהתנהל בפנינו, טען בא-כוח המשיב כי גזר דינו של בית המשפט המחוזי אינו סוטה ממדיניות הענישה הנוהגת. עוד הדגיש כי לא נגרם נזק פיזי וכי אין לזקוף לחובת המשיב את מלוא נזקו הנפשי של נפגע העבירה, הנובע לפחות בחלקו מאופי אזור מגוריו. בנוסף, נטען כי המשיב נטל אחריות מלאה על מעשיו, בהינתן השפעת גילו הצעיר על יכולתו להבין את משמעותם. לבסוף, טען בא-כוח המשיב כי החפיפה שנקבעה בין עונשי המאסר בפועל שנגזרו בהליך דנן ובהליך הראשון הולמת את נסיבות המקרה.

דיון והכרעה

12. כלל הוא שערכאת הערעור אינה נוהגת להתערב בעונש שגזרה הערכאה הדיונית, למעט במקרים בהם ניכרת חריגה קיצונית ממדיניות הענישה הנוהגת, או כאשר נפלה טעות מהותית ובולטת בגזר הדין (ע"פ 4423/22 אבו עמרה נ' מדינת ישראל, פסקה 9 (30.10.2022); ע"פ 671/22 אבו תנהא נ' מדינת ישראל, פסקה 17 (20.10.2022); ע"פ 3187/21 אלקאדי נ' מדינת ישראל, פסקה 9 (21.8.2022)).

המקרה שלפנינו הוא בגדר החריג לכלל זה. בחינת העונש שנגזר על המשיב – בראי חומרת מעשיו, נסיבותיו הפרטניות והכפלת הענישה המצווה בחוק המאבק בטרור, מעלה כי גזר הדין של בית המשפט המחוזי מקל עמו באופן המצדיק את התערבות בית משפט זה. לאור האמור, דין הערעור להתקבל.

13. המשיב תכנן בקפידה כיצד יצית את ביתו של נפגע העבירה – הוא נפגש קודם לכן עם חבריו; ערך תצפית על הבית; והגיע מצויד באביזרים להסתרת זהותו. בהוצאת התכנית לפועל – השליך שלושה בקבוקי תבערה בו בזמן בצוותא חדא עם חבריו. מלבד הנזק הנפשי שנגרם לנפגע העבירה, מגולם במעשים אלה פוטנציאל נזק רב שיש ליתן לו משקל בעת גזירת העונש (סעיף 40ט(א)(3) לחוק; ע"פ 2337/13 קואסמה נ' מדינת ישראל, פסקה 15 (16.9.2013)).

14. זאת ועוד, עבירת ניסיון ההצתה שביצע המשיב נעשתה ממניע לאומני-אידיאולוגי ובמטרה לעורר פחד ובהלה בציבור. על כן, היא מהווה מעשה טרור, וחל עליה סעיף 37 לחוק המאבק בטרור – הקובע כי העונש הנגזר בגין העבירה יוכפל, עד לרף עליון של 25 שנים. כפי שכבר הובהר על ידי בית משפט זה, הסעיף משקף את רצון המחוקק במדיניות ענישה מחמירה בעבירות טרור, המבכרת ביתר שאת את שיקולי הגמול וההרתעה (ראו להרחבה ע"פ 1466/20 מדינת ישראל נ' פלוני, פסקה 11-13 (22.7.2020)).

15. נוכח דברים אלה, ברי כי התוצאה העונשית שנקבעה בעניינו של המשיב אינה הולמת את חומרת מעשיו, ואף אין בה ביטוי הולם לשיקולי הרתעה – הן הרתעת המשיב הן הרתעת הרבים. היא אף לא נותנת את הביטוי המתחייב למצוות המחוקק בהחמרת הענישה בגין מעשים כגון אלה.

16. התוצאה היא, כי חרף גילו הצעיר של המשיב – יש להחמיר בעונשו. בעוד שיש לייחס חשיבות לכך שמעשיו בוצעו בעודו קטין, כאמור בסעיף 25(ג) לחוק הנוער (שפיטה, ענישה ודרכי טיפול), התשל"א-1971, גילו אינו יכול להקנות לו חסינות, ודאי לנוכח עברו הפלילי (ע"פ 2090/22 מדינת ישראל נ' פלוני, פסקה 10-11 (29.5.2022); ע"פ 1465/20 מדינת ישראל נ' פלוני, פסקה 12 (19.3.2020)).

יודגש, המשיב הורשע זה מכבר בעבירה של תקיפת שוטר בנסיבות מחמירות. ההזדמנות שניתנה לו במסגרת אותו הליך להמשיך את לימודיו ובכך לקדם את עתידו – לא נוצלה על ידו. הוא הפר את המגבלות שהושתו עליו ובחר בדרך הטרור. גם כיום, בעודו מרצה את עונש המאסר בפועל שהושת עליו, ניכר כי אינו מפנים את משמעות בחירתו, ואינו לוקח אחריות מלאה על מעשיו.

17. נוכח האמור לעיל, ובשים לב להלכה הנוהגת לפיה ערכאת הערעור אינה ממצה את הדין עם המשיב (ע"פ 4585/22 מדינת ישראל נ' אבואל ערדאת, פסקה 19 (25.7.2022)), יש לקבל את הערעור.

על כן, אציע לחברתי ולחברי כי עונש המאסר בפועל שהושת על המשיב יעמוד על 20 חודשים, כאשר חודשיים ירוצו באופן חופף לעונש המאסר בפועל שהושת עליו בהליך הראשון.

יתר רכיבי גזר הדין יוותרו על כנם.

ש ו פ ט

השופט י' כשר:

אני מסכים.

ש ו פ ט

השופטת ר' רונן:

אני מסכימה.

ש ו פ ט

הוחלט כאמור בפסק דינו של השופט י' אלרון.

ניתן היום, י"ד בחשון התשפ"ג (8.11.2022).

שופט

שופט

שופט
